

Monitor Discriminatie 2025

Haaglanden en Hollands Midden

Onderdeel van Stichting iDb

Colofon

Stichting iDb, Den Haag, april 2026

Opsteller: Atlin Sandvliet

Vormgeving: LenShape

Fotografie: Adobe Stock

Partners

In deze monitor zijn de cijfers verwerkt die inzicht verschaffen in de aard en omvang van de geregistreerde ervaren discriminatie binnen de regio's Haaglanden en Hollands Midden. De cijfers zijn ter beschikking gesteld door politie-Eenheid Den Haag, Stichting iDb en het College voor de Rechten van de Mens.

De Monitor Discriminatie 2025 verschijnt gelijktijdig met 9 andere regionale rapporten en het landelijke rapport Discriminatiecijfers 2025. Het landelijk rapport Discriminatiecijfers 2025 en alle regionale rapporten zijn te vinden op de website van de landelijke vereniging van ADV's www.discriminatie.nl.

Inhoud

Voorwoord	5
1 De context	6
1.1 Inleiding	6
1.2 Wat zeggen de cijfers	6
1.3 Toelichting op de gebruikte bronnen en gegevens in de monitor	8
2 De aard en omvang van de geregistreeerde discriminatie	9
2.1 De cijfers die een indicatie geven van de aard en omvang op het landelijk niveau	9
2.2 De situatie binnen Haaglanden en Hollands Midden	10
2.3 Verzoeken om een oordeel voor het College voor de Rechten van de Mens	11
3 De door de ADV geregistreeerde klachten en meldingen	13
3.1 Inleiding	13
3.2 De discriminatiegronden	14
3.3 De maatschappelijke terreinen	15
3.4 De wijze van discriminatie	18
3.5 De opvang en afwikkeling van de geregistreeerde meldingen	19
3.5.1 Inleiding	19
3.5.2 De wijze van afwikkeling van de geregistreeerde meldingen	20
4 Door de politie geregistreeerde discriminatie	21
4.1 Inleiding	21
4.2 De samenwerking binnen de strafrechtelijke keten	21
4.3 De aard en omvang van de incidenten en voorvallen	22
4.4 De wijze van discriminatie	25

Bijlagen	27
1 Klacht- en incidentregistraties	46
Vergelijkbaarheid van klacht- en incidentregistraties	46
1.1 Meldingen en klachten bij een antidiscriminatievoorziening (ADV)	47
1.2 Incidenten geregistreerd door de politie	47
1.3 Verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens	48
2 Juridisch getoetste situaties	49

Voorwoord

Sinds de lancering van het landelijk meldpunt Discriminatie.nl is het aantal meldingen van ervaren en gesignaleerde discriminatie, vooral bij de antidiscriminatievoorzieningen (de ADV's), aanzienlijk toegenomen. De forse stijging was al te merken in de monitor van 2024 en heeft zich in 2025 voortgezet. Op het landelijk niveau was tussen 2024 en 2025 sprake van een stijging van 76%. Binnen de regio Haaglanden en Hollands Midden, exclusief de gemeente Den Haag, was de stijging weliswaar iets lager maar een stijging van 63% vergde wel de nodige inzet van de ADV.

Tussen 2024 en 2025 registreerde de politie op het landelijke niveau in totaal 10.748 discriminatie-incidenten, een stijging van 12% ten opzichte van 2024. Binnen alle gemeenten in regio Haaglanden en Hollands Midden, het verzorgingsgebied van politie-eenheid Den Haag, was ook sprake van een stijging. Ook hier ging het om een percentage dat lager was dan het landelijke, namelijk 5%.

De cijfers, die in deze monitor worden gepresenteerd en toegelicht, verschaffen inzicht in de aard en omvang van de geregistreerde incidenten en voorvallen met een discriminatoir karakter. Het gaat dus om de incidenten en voorvallen die worden gemeld bij partijen die een bijzondere verantwoordelijkheid dragen op het gebied van discriminatiebestrijding, namelijk de ADV, de politie en het College voor de Rechten van de Mens.

Omdat ongeveer 10% van personen die discriminatie ervaren dit meldt verschaffen de registraties vooral inzicht in het werk dat wordt verzet voor slachtoffers van discriminatie die de ADV en de politie weten te vinden en kunnen rekenen op een betekenisvolle opvang, een adequate ondersteuning en een effectieve aanpak. Wij mogen verwachten dat de preventieve werking die uitgaat van het werk dat wordt verzet en via deze monitor breed voor het voetlicht wordt gebracht bijdraagt aan het vertrouwen dat discriminatie kan worden bestreden.

Ik dank mijn collega's bij Stichting iDb, met name Aroena Moennalal en Zoë Anderson, voor hun waardevolle bijdrage aan de monitor. Hilda Vijverberg van politie-eenheid Den Haag heeft de casussen ingebracht die diepe indruk maken en toonbeelden zijn van alert en effectief optreden van de politie. Ik dank Hilda voor de getoonde betrokkenheid en haar inbreng.

Atlin Sandvliet

Directeur van Stichting voor Inclusie en discriminatiebestrijding

1 De context

1.1 Inleiding

Personen die met discriminatie worden geconfronteerd kunnen dit melden bij een ADV, een antidiscriminatievoorziening, of aangifte doen bij de politie. Men kan ook op eigen initiatief of met ondersteuning van een ADV het College voor de Rechten van de Mens (het CRM) benaderen met het verzoek om een oordeel over een situatie waarbij ongelijke behandeling is ervaren. In deze monitor zijn de gegevens opgenomen en verwerkt die betrekking hebben op de meldingen die in 2025 door Stichting iDb zijn opgevangen en behandeld, de door de politie geregistreerde incidenten en voorvallen met een discriminatoir karakter en de verzoeken van inwoners uit de regio's Haaglanden en Hollands Midden aan het CRM om een oordeel over ervaren ongelijke behandeling.

De cijfers van de politie en het CRM hebben betrekking op alle gemeenten binnen de netgenoemde regio's. Bij de cijfers van Stichting iDb gaat het om de geregistreerde meldingen van inwoners van alle gemeenten binnen Haaglanden en Hollands Midden behalve de gemeente Den Haag. Het opvangen en behandelen van meldingen over discriminatie door inwoners van en Den Haag was in 2025 toevertrouwd aan de ADV Den Haag. Deze ADV is verantwoordelijk voor de registratie en rapportage van meldingen die door inwoners van Den Haag zijn gedaan.

Omdat Stichting iDb de cijfers over de gemeente Den Haag in de monitor van 2023 en 2024 had geanalyseerd en verwerkt zijn de cijferopstellingen die in deze monitor van toepassing zijn op 2023 en 2024 aangepast. De registraties die betrekking hebben op de gemeente Den Haag zijn uit de betreffende cijfersopstellingen gehaald zodat het mogelijk wordt om de registraties over 2025 met voorgaande jaren te vergelijken.

1.2 Wat zeggen de cijfers

Zowel de ADV's als de politie hebben een vooruitgeschoven positie binnen het krachtenveld dat van belang is voor het bestrijden van discriminatie. In het kader van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (de Wga) dienen de ADV's zorg te dragen voor een breed toegankelijk aanbod van informatie, advies en ondersteuning voor personen die discriminatie ervaren en dit willen melden. Zij moeten kunnen rekenen op een onafhankelijke en deskundige dienstverlening. Over de geregistreerde meldingen wordt gerapporteerd zodat er een beeld ontstaat van de aard en omvang van discriminatie binnen gemeenten. De vooruitgeschoven positie heeft aan de ene kant betrekking op de plaats en functie van de politie binnen de strafrechtelijke keten. Binnen deze keten kunnen burgers bij de politie aangifte doen over ervaren strafbare discriminatie. Aangiftes kunnen vervolgens via de politie doorstromen naar het openbaar ministerie. politiefunctionarissen hebben daarnaast de verplichting om op te treden bij incidenten en voorvallen met een discriminatoir karakter en om daarover te rapporteren.

Hoewel de registraties van de ADV's en de politie inzicht verschaffen in de aard en omvang van discriminatie moet rekening worden gehouden met het feit dat de cijfers vooral duidelijkheid verschaffen over de omvang en samenstelling van de groep burgers die de weg naar de ADV's en de politie weet te vinden en bereid is om de ervaren discriminatie te melden of aangifte te doen. In een factsheet, die dit jaar is uitgebracht¹, heeft Stichting iDb op basis van gegevens uit onderzoek en eigen ervaring aangegeven dat de bereidheid om ervaren discriminatie te melden positief kan worden beïnvloed. De geconstateerde lage meldingsbereidheid kan worden beïnvloed door:

- De positieve effecten van discriminatiebestrijding en de meerwaarde van het melden, zowel voor de melder als de samenleving, breed voor het voetlicht te brengen;
- De bekendheid van de ADV's te vergroten en daarbij inzichtelijk te maken wat men van betreffende voorzieningen mag verwachten;
- Aansprekende en succesvolle voorbeelden uit de praktijk van actoren binnen de strafrechtelijke keten breed voor het voetlicht brengen zodat personen die discriminatie ervaren het de moeite waard vinden om aangifte te doen;
- Meer aandacht te vragen voor de ontwrichtende werking van discriminatie binnen verschillende leefgebieden van personen, die daarmee worden geconfronteerd, om te voorkomen dat effecten van discriminatie worden gebagatelliseerd en slachtoffers van discriminatie het vertrouwen in anderen en instituties verliezen.²

Met de jaarlijks uitgave van het signaleringsrapport probeert Stichting iDb de aard en omvang van discriminatie binnen de regio's Haaglanden en Hollands Midden scherper in beeld te krijgen. De cijfers die in het signaleringsrapport worden gepresenteerd en de signalen en verhalen die in het rapport worden beschreven vullen het beeld aan. Desondanks is het van belang om bij het interpreteren van de verstrekte informatie om rekening te houden met beperkingen die het gevolg zijn van de volgende feiten:

- Uit onderzoek van het CBS in 2025 onder ruim 200.000 personen van 15 jaar en ouder blijkt dat 12% zich in de voorafgaande 12 maanden gediscrimineerd had gevoeld, een lichte stijging ten opzichte van 2023, het jaar waarin de voorlaatste veiligheidsmonitor is uitgebracht;
- Zowel uit de cijfers die betrekking hebben op 2023 en 2025 blijkt dat slechts 10% de ervaren discriminatie meldt;
- De meeste meldingen vinden plaats buiten de ADV's en de politie: slechts 3% de meldingen vindt plaats bij de politie en 1% bij een ADV.³

1 Stichting iDb (2026), *Juist nu is het de tijd voor een gemeentelijk antidiscriminatiebeleid*.

2 Stichting iDb (2021), *Een herkenbare en gewaardeerde schakel: ondernemingsplan 2021-2024*, Den Haag.

Duwtje (2025), *Van ervaren tot melden: motivatie en barrières bij discriminatie melden*, Den Haag.

Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme (2025), *Keer op keer: inzichten in gestapelde discriminatieervaringen in Nederland en Europa*, Den Haag.

3 CBS (2026), *Veiligheidsmonitor 2025*, Den Haag.

De registraties van de ADV's en de politie vullen elkaar aan, vooral omdat meldingen/aangiften op basis van sommige wettelijke gronden, bijvoorbeeld seksuele gerichtheid/identiteit, vaker door de politie worden geregistreerd dan door de ADV's. Aan de andere kant blijkt dat de ADV's vaker meldingen, op grond handicap en geslacht registreren.

1.3 Toelichting op de gebruikte bronnen en gegevens in de monitor

In bijlage 11 van de monitor zijn de bronnen, die bij het opstellen van deze monitor zijn gebruikt of geraadpleegd toegelicht. Hiertoe behoren de registratiegegevens van de ADV Haaglanden en Hollands Midden. De registraties van de ADV Den Haag zijn, zoals eerder vermeld, niet opgenomen in de monitor. Bij de cijfers van de politie gaat het om de registraties van meldingen en aangiftes die politiefunctionarissen in het systeem BVH hebben ingevoerd. Deze gegevens hebben betrekking op alle gemeenten binnen Haaglanden en Hollands Midden, dus óók de gemeente Den Haag, en zijn na screening door materiedeskundigen van de Nationale politie ter beschikking gesteld.

Er is ook gebruik gemaakt van gegevens van het CRM. Deze gegevens hebben betrekking op zaken die personen uit de regio's Haaglanden en Hollands Midden, inclusief de gemeente Den Haag, ter beoordeling hebben voorgelegd aan het CRM.

2 De aard en omvang van de geregistreeerde discriminatie

2.1 De cijfers die een indicatie geven van de aard en omvang op het landelijk niveau

De stijgende trend die die zich in 2024 zowel bij de politie als de ADV's manifesteerde, was ook in 2025 waar te nemen. In 2024 registreerden de politie en de ADV's op het landelijk niveau in totaal 24.409 meldingen/discriminatie-incidenten. In 2025 zou het totaal met 48% stijgen naar 36.104 registraties. Bij de politie was de stijging in relatief opzicht minder sterk, namelijk 12%. In 2024 ging het om 9.613 discriminatie-incidenten en in 2025 om een totaal van 10.748. De incidenten die de politie in 2025 op het landelijk niveau heeft geregistreerd worden nader toegelicht in het landelijk rapport Discriminatiecijfers 2025. Dit rapport zal gelijktijdig met deze monitor worden gepubliceerd.

Bij de ADV's dient te worden vermeld dat de forse stijging vooral is beïnvloed door de collectieve meldingen die ook als cluster meldingen worden gepresenteerd. Collectieve meldingen zijn meldingen die door groepen van mensen worden gedaan naar aanleiding van een gebeurtenis of incident, zoals bijvoorbeeld een uiting van een politiek figuur die een bevolkingsgroep beledigt. De betreffende meldingen worden door de ADV's opgevangen, geregistreerd en er wordt daarover gerapporteerd. In de monitor van 2024 is uitvoerig aandacht besteed aan de collectieve meldingen. Daarbij is gewezen op de noodzaak om beleid te ontwikkelen zodat met name lokale overheden op een effectieve wijze kunnen inspelen op het maatschappelijk onbehagen en ongenoegen en de onmacht die vaak ten grondslag liggen aan de betreffende meldingen.

Bij de ADV's was de stijging op het landelijk niveau, zowel kwantitatief als kwalitatief, aanmerkelijk hoger dan bij de politie. In 2025 registreerden de ADV's in totaal 25.356 meldingen van discriminatie, een stijging van 76% ten opzichte van 2024. Van de 25.356 meldingen zijn 10.954 geregistreerd als reguliere meldingen en 14.402 als collectieve meldingen. De procentuele stijging ten opzichte van 2024 was het sterkste bij de meldingen van discriminatie op grond van:

- Geslacht: de stijging van 10% naar 15% van het totaal werd in sterke mate beïnvloed door meldingen van discriminatie tegen transgender personen;
- Seksuele gerichtheid: van 6% naar 12% van het totaal;
- Handicap/chronische ziekte: van 7% naar 10% van het totaal.

In 2025 waren de meldingen van discriminatie op grond van overige/niet-wettelijke gronden zowel in aantal als in percentage sterk afgenomen. De afname was zowel op het landelijk als regionaal niveau waarneembaar.

Op basis van de meldingen die de ADV's op het landelijk niveau hebben geregistreerd kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Discriminatie door vijandige bejegening (een vorm van discriminatie die gepaard gaat met pesten en uitschelden) is sinds 2022 toegenomen: in 2022 ging het nog om 43% van de geregistreerde meldingen en in 2025 om meer dan de helft, namelijk 52% van alle meldingen;
- Bij discriminatie door bedreiging en geweld was ook in 2025 een stijging waar te nemen: deze zeer ingrijpende wijzen van discriminatie stegen tussen 2024 en 2025 van 6% naar 8% (discriminatie door bedreiging) en van 3% naar 5% (discriminatie door geweld).

Voor meer informatie over de landelijke cijfers wordt verwezen naar de landelijke rapportage. Dit rapport wordt, zoals eerder vermeld, gelijktijdig uitgebracht met dit regionaal rapport.

2.2 De situatie binnen Haaglanden en Hollands Midden

In 2025 registreerde de ADV in totaal 1.894 meldingen van discriminatie van personen uit de regio Haaglanden en Hollands Midden (4). De stijging ten opzichte van 2024 was percentageel iets lager dan op het landelijk niveau, 68% versus 76%. Ook op het regionaal is de forse stijging in sterke mate beïnvloed door de meldingen die door Stichting iDb worden omschreven als collectieve meldingen. Bij ruim de helft (59%) van de in 2025 geregistreerde meldingen ging het om een collectieve melding die, conform wettelijke verplichtingen moet worden geregistreerd en waarover moet worden gerapporteerd.

Bij de politie was ook een stijging van het aantal geregistreerde discriminatie-incidenten waar te nemen. Tussen 2024 en 2025 steeg het totaal van 1.389 naar 1.460. De stijging van 5% was iets lager dan het percentage van 12% dat van toepassing was op het landelijk niveau.

In tabel 1 zijn de door de politie en de ADV geregistreerde incidenten en voorvallen in 2024 en 2023 opgenomen alsook de verzoeken van inwoners uit Haaglanden en Hollands aan het CRM om een oordeel over hun zaak. Uit de cijfers die betrekking hebben op de gevraagde oordelen door het CRM vertonen eveneens een stijging ten opzichte van 2024. In 2024 werden in totaal 62 zaken ter beoordeling voorgelegd aan het college en in 2025 ging om 94 zaken.

4 Over de registraties van de ADV die betrekking hebben op inwoners uit de gemeente Den Haag wordt apart gerapporteerd. De meldingen van personen uit Den Haag worden niet in deze monitor gepresenteerd.

Tabel 1: Het aantal geregistreerde incidenten en voorvallen en verzoeken om een oordeel door personen uit Haaglanden en Hollands Midden, in 2025 en 2024

OMSCHRIJVING	2025	2024
Door de ADV geregistreerde meldingen	1.894	1.127
Door de politie geregistreerde incidenten en voorvallen ⁵	1.460	1.389
Instream van verzoeken om een oordeel door het College voor de Rechten van de Mens	94	62

2.3 Verzoeken om een oordeel voor het College voor de Rechten van de Mens

In 2025 heeft het CRM 94 verzoeken om een oordeel ontvangen van inwoners uit Haaglanden en Hollands Midden en 15 oordelen uitgesproken over verzoeken die in 2025 of daarvoor waren ingediend door inwoners van Haaglanden en Hollands Midden. Het aantal verzoeken in 2025 lag hoger dan in 2024, 94 in 2025 en 62 in 2024. De toename van het aantal zaken dat door inwoners van Haaglanden en Hollands Midden aan het CRM waren voorgelegd was vooral te merken bij verzoeken om een oordeel over ongelijke behandeling op grond van handicap/chronische ziekte (15 verzoeken in 2024 tegenover 26 in 2025). Evenals in voorgaande jaren vormden de verzoeken om een oordeel over de discriminatiegronden ras en geslacht een belangrijk aandeel van het totaal. Ongeveer een derde van het totaal van de ingediende verzoeken hadden betrekking op de netgenoemde gronden: 16 verzoeken gingen over ras en 15 over geslacht.

Bij de maatschappelijk terreinen valt het volgende op:

- Tussen 2024 en 2025 steeg het aantal verzoeken dat betrekking had op arbeid–arbeidsomstandigheden van 5 naar 27;
- Goederen en diensten kwam evenals in voorgaande jaren veel voor: in 2024 ging het om 22 van het totaal van 62 verzoeken en in 2025 om 24 van het totaal van 94 verzoeken;
- Het aantal verzoeken dat betrekking had op arbeid–aangaan en beëindiging arbeidsrelatie bleef ongewijzigd maar was met 15 nog steeds een van de meest voorkomende maatschappelijke terreinen.

Als de discriminatiegronden en de maatschappelijk terreinen aan elkaar worden gekoppeld, dan blijkt dat de ervaren ongelijke behandeling op grond van ras in 2025 vooral werd ervaren op het maatschappelijk terrein goederen, sociale bescherming en arbeidsomstandigheden. Bij ongeveer de helft van de 26 verzoeken om een oordeel over ongelijke behandeling op grond van handicap/chronische ziekte ging het om het maatschappelijk terrein goederen/diensten en bij een kwart om het maatschappelijk terrein arbeidsomstandigheden.

⁵ Dit is inclusief het aantal geregistreerde incidenten en voorvallen waarbij politiefunctionarissen zelf slachtoffer waren van discriminatie.

Tabel 2: Verzoeken om een oordeel door het College voor de Rechten van de Mens, in 2025 en 2024

DISCRIMINATIEGROND	2025	2024
Arbeidsuur	1	2
Arbeidsinvulling	1	0
Burgerlijke staat	2	1
Geslacht	15	13
Godsdienst	6	2
Handicap/chronische ziekte	26	15
Herkomst/huidskleur	16	18
Leeftijd	7	4
Levensovertuiging	1	0
Nationaliteit	6	4
Politieke overtuiging	4	0
Seksuele gerichtheid/identiteit	4	1
Wazo-verlof	0	1
Overige	0	0
Grond onbekend	4	1
Geen grond	1	0
Totaal	94	62

3 De door de ADV geregistreeerde klachten en meldingen

3.1 Inleiding

Tussen 2024 en 2025 is het aantal meldingen gestegen van 1.127 naar 1.984, een stijging van 76%. Dit betekent dat de trend, die vanaf 2023 waarneembaar is, zich heeft voortgezet. Ook in 2025 vormden de collectieve meldingen, die ook als clustermeldingen worden getypeerd, een belangrijk deel van de meldingen die moesten worden opgevangen en behandeld. De netgenoemde meldingen zijn uitvoerig beschreven in de monitor van 2024. Het opvangen en behandelen van deze meldingen vereist weliswaar minder inzet van de ADV maar er zijn verschillende redenen om aandacht daarvoor te vragen. De betreffende meldingen moeten wettelijk gezien worden opgevangen en geregistreerd.

In het verlengde van de taakopvatting van de ADV is het daarnaast van belang om in te spelen op aanknopingspunten uit de meldingen. Signalen uit de registraties kunnen bijvoorbeeld worden vertaald in indicatoren voor interventies op het gebied van preventie alsook voor beleid om gericht in te spelen op het maatschappelijk onbehagen en ongenoegen en de onrust die vaak ten grondslag liggen aan de collectieve meldingen. In de monitor van 2024 zijn op basis van beschreven voorbeelden uit de praktijk aanbevelingen gedaan over hoe om te gaan met de collectieve meldingen.

In 2025 vormden de collectieve meldingen 59% van de 1.894 binnengekomen meldingen. Vrijwel alle collectieve meldingen hadden in 2025 betrekking op de discriminatiegrond godsdienst, moslimdiscriminatie, en zijn ondergebracht bij de categorie niet-wettelijke taken. Als de netgenoemde categorie buiten beschouwing wordt gelaten wordt het mogelijk om de registraties van 2025 en 2024 met elkaar te vergelijken.

3.2 De discriminatiegronden

Tabel 3: Door de ADV geregistreerde incidenten en voorvallen naar discriminatiegrond in 2025⁵ en 2024

DISCRIMINATIEGROND	2025	2024
Antisemitisme ⁶	28	0
Arbeidscontract	1	0
Arbeidsduur	1	1
Burgerlijke staat	3	2
Geslacht	135	119
Godsdienst	70	79
Handicap/chronische ziekte	77	75
Herkomst/huidskleur	345	502
Leeftijd	22	21
Levensovertuiging	1	1
Nationaliteit	12	16
Politieke gezindheid	2	9
Seksuele gerichtheid/identiteit	89	46
Niet-wettelijke gronden	1.181	319
Onbekend/overig	17	11
Totaal⁷	1.984	1.127

6 Antisemitische incidenten vallen juridisch gezien onder discriminatie op grond van godsdienst en/of onder discriminatie op grond van ras. Omdat dit onderscheid bij de registratie lastig is te maken, hebben de ADV's besloten om antisemitisme voortaan te registreren als discriminatiegrond herkomst/huidskleur. In de bijlagen bij deze monitor die betrekking hebben op de registraties van de ADV is antisemitisme niet apart geregistreerd maar ondergebracht bij discriminatiegrond herkomst/huidskleur.

7 Het aantal registraties op basis van discriminatiegrond ligt hoger dan het totaal van de opgevangen meldingen in 2025 (namelijk 1.894) omdat er bij sommige meldingen sprake kan zijn van meerdere discriminatiegronden.

CASUS	DISCRIMINATIE OP GROND VAN LEEFTIJD
<p><i>Bij een vacaturemelding werd expliciet gevraagd naar kandidaten in de leeftijdscategorie van 20 tot 28 jaar. De melder die de ADV benaderde ervaarde de tekst als discriminerend en vroeg om advies en ondersteuning. Op basis van de uitgewisselde informatie is de melder gewezen op het feit dat de Algemene wet gelijke behandeling bepaalt dat onderscheid op basis van leeftijd bij arbeid in beginsel verboden is. Dit verbod houdt in dat personen niet op voorhand mogen worden uitgesloten van deelname aan een sollicitatieprocedure. De melder is geadviseerd om een klacht in te dienen en de ADV heeft ondersteuning geboden bij het opstellen van een hoor- en wederhoorbrief.</i></p>	
<p>Het verloop van de zaak: De vacaturetekst is aangepast. Het bedrijf, dat de vacature had geplaatst, heeft daarnaast aangegeven meer aandacht te zullen besteden aan een inclusief personeelsbeleid.</p>	

Op basis van de cijferopstelling in tabel 3 en de onderliggende stukken kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- In 2024 hadden de gemeenten binnen Haaglanden en Hollands Midden, exclusief de gemeente Den Haag, geen meldingen over antisemitisme geregistreerd. De stijging van 0 naar 28 is opmerkelijk en vraagt daarom aandacht;
- Opmerkelijk is ook dat het aantal meldingen van discriminatie op grond van herkomst/huidskleur sterk is afgenomen tussen 2024 en 2025, van 502 naar 345. Discriminatie op grond van herkomst/huidskleur was in 2025 desondanks nog steeds de meest geregistreerde discriminatiegrond;
- Bij discriminatie op grond van seksuele gerichtheid/identiteit was tussen 2024 en 2025 sprake van bijna een verdubbeling van het aantal meldingen, van 46 naar 89;
- Het aantal meldingen op grond van geslacht is tussen 2024 en 2025 licht gestegen.

De regionale verdeling op basis van discriminatiegrond komt grotendeels overeen met de verdeling op het landelijk niveau. Er is een licht verschil waarneembaar bij discriminatiegrond herkomst/huidskleur. Op het landelijk niveau had 43% van de meldingen betrekking op deze discriminatiegrond. Op het regionaal niveau ging het om 41% van het totaal.

3.3 De maatschappelijke terreinen

Bij de maatschappelijke terreinen was arbeidsmarkt gedurende een zeer lange periode het maatschappelijk terrein waarover de meeste meldingen van discriminatie werden geregistreerd. In 2020 en 2021 waren de meldingen die over dit maatschappelijk terrein gingen nog steeds hoog maar door de coronacrisis en de maatregelen die werden genomen om de crisis te bestrijden, stegen de meldingen van discriminatie op de terreinen collectieve voorzieningen en commerciële dienstverlening naar ongekende hoogte. Vanaf 2023 vertoonde de verdeling naar maatschappelijke terreinen veel overeenkomsten met de pre-corona periode: discriminatie op de arbeidsmarkt werd weer het meeste geregistreerde maatschappelijk terrein. De situatie zou in 2025 drastisch veranderen. Discriminatie op het maatschappelijk terrein collectieve voorzieningen was niet meer verreweg het meest geregistreerde maatschappelijk terrein maar publieke /politieke opinie. Van de 1.894 geregistreerde meldingen in 2025 vond 64% plaats binnen het maatschappelijk terrein publieke/politieke opinie.

Op basis van de cijferopstelling in tabel 4 en de onderliggende stukken kunnen nog meer conclusie worden getrokken, zoals:

- Incidenten en voorvallen met een discriminatoir karakter doen zich in toenemende mate voor binnen de maatschappelijke terreinen publieke/politieke opinie en openbare ruimte/publiek domein: in 2025 ging het om 69% van alle registraties;
- Ondanks de daling ten opzichte van 2024 was discriminatie op de arbeidsmarkt een van de meest voorkomende terreinen, de tweede in 2025.

Een vergelijking van de regionale verdeling op basis van maatschappelijke terreinen met de landelijke verdeling laat de volgende verschillen zien:

- Discriminatie op het maatschappelijk terrein buurt/wijk komt relatief vaker voor binnen de regio Haaglanden en Hollands Midden dan op het landelijk niveau, 9% respectievelijk 6 % van alle meldingen;
- Discriminatie bij collectieve voorzieningen komt relatief minder voor dan op het landelijk niveau, 11% tegenover 15%;
- Discriminatie binnen dan openbare ruimte/publiek domein komt relatief minder voor binnen de regio dan op het landelijk niveau, 11% tegenover 14%.

Tabel 4: Door de ADV geregistreerde klachten en meldingen naar maatschappelijk terrein in 2025 en 2024

MAATSCHAPPELIJK TERREIN	2025	2024
Arbeidsmarkt	150	176
Buurt/wijk	70	45
Collectieve voorzieningen	82	370
Commerciële dienstverlening	75	78
Horeca/amusement	36	45
Huisvesting	36	20
Media en reclame	24	89
Onderwijs	31	38
Openbare ruimte /publiek domein	89	64
Politie /Openbaar Ministerie/Vreemdelingendienst	19	28
Privésfeer	10	19
Publieke/politieke opinie	1.219	95
Sport en recreatie	29	43
Overig/onbekend	24	17
Totaal	1.894	1.127

CASUS	TOEGANG TOT WINKEL ONTZEGD
<p><i>Bij haar binnenkomst binnen een winkel kreeg de melder te horen dat zij met haar karretje, dat vergelijkbaar is met een rollator, geen boodschappen kon doen. Zij werd geweigerd en, na tussenkomst van manager, verzocht om de winkel te verlaten. De melder heeft de gang van zaken als zeer ingrijpend en onrechtvaardig ervaren en heeft de ADV gevraagd om advies en ondersteuning. Tijdens het eerste gesprek is de melder geïnformeerd over het feit dat de Wet gelijke behandeling zeer duidelijk is over het recht van personen met een handicap of chronische ziekte op de toegankelijkheid van voorzieningen. Volgens de wet dient ieder persoon, binnen de eigen mogelijkheden, autonoom te kunnen functioneren. De winkel heeft dan ook de verplichting tot het waarborgen van de toegankelijkheid voor personen met een beperking, tenzij sprake is van onevenredige belasting.</i></p>	
<p>Het verloop van de zaak: De melder is geadviseerd om een klacht in te dienen bij de winkel en kon rekenen op advies en ondersteuning door de ADV, bijvoorbeeld bij het opstellen van een hoor- en wederhoorbrief. De klacht is opgepakt door de winkel en, volgens de melder, op een positieve wijze afgehandeld.</p>	

CASUS	ERVAREN DISCRIMINATIE OP HET WERK
<p><i>Een melder heeft telefonisch contact gezocht met de ADV om haar ervaring op de werkplek te delen en om advies te vragen over hoe zij moet omgaan met de behandeling door haar werkgever nadat zij een medische behandeling had ondergaan. Zij gaf aan dat er sprake was van onduidelijke communicatie over de werkplanning en dat er geen respect was voor haar grenzen. Zij had zelf al een klacht ingediend bij de werkgever en merkte dat de verhouding daarna was verbeterd. Desondanks werd haar tijdelijke overeenkomst niet verlengd. De ADV heeft met de melder gesproken over het doel van de melding en over de weg die het beste kan worden bewandeld. De melder is geadviseerd om relevante documenten te verzamelen zodat zij een klacht kan indienen over mogelijke vermoeden van discriminatie bij het beëindigen van een tijdelijk contract.</i></p>	
<p>Het verloop van de zaak: De melder is nadat zij de klacht had ingediend benaderd door personeelszaken van het bedrijf. Er is toegegeven dat er fouten zijn gemaakt en dat deze zullen worden hersteld. Uiteindelijk heeft de melder gekozen voor een aanpak waarbij zij het herstel van de verhouding zelf oppakt. De ADV kon de zaak afronden en registreren.</p>	

Als de meest voorkomende discriminatiegronden, in dit geval niet-wettelijk gronden in combinatie met godsdienst, herkomst/huidskleur, seksuele gerichtheid/identiteit en handicap/chronische ziekte, worden gekoppeld met de onderscheiden maatschappelijke terreinen, blijkt het volgende:

- Vrijwel alle meldingen van discriminatie op grond van niet-wettelijke gronden in combinatie met godsdienst vonden plaats op het terrein publieke/politieke opinie;

- Bij de geregistreerde discriminatie op grond van herkomst/huidskleur ging het bij 19% op de arbeidsmarkt, een vergelijkbaar percentage binnen de buurt/wijk en bij 12% binnen de publieke/politieke opinie;
- De meest geregistreerde discriminatie op grond van geslacht vond plaats binnen de publieke/politieke opinie namelijk 36% en 24% op de arbeidsmarkt;
- Personen met een handicap/chronische ziekte ervaarden discriminatie vooral op de arbeidsmarkt en bij collectieve voorzieningen, in beide gevallen ging om ruim 20% van alle registraties.

Meer informatie over de relatie tussen de discriminatiegronden en maatschappelijk terreinen is te vinden in bijlage 5 van de monitor.

3.4 De wijze van discriminatie

In tabel 5 is een verdeling gemaakt naar de wijze waarop de ervaren discriminatie had plaatsgevonden. Uit de gegevens blijkt dat bij verreweg de meeste incidenten en voorvallen, namelijk 75% van het totaal, sprake was van omstreden vijandige bejegening. Bij 20% van de registraties in 2025 vond discriminatie plaats door omstreden behandeling, In 2024 ging het nog om 63% van het totaal. Ook in kwantitatief opzicht was bij deze wijze van discriminatie sprake van een forse daling, van 706 in 2024 naar 392 in 2025.

Discriminatie door bedreiging is ten opzichte van 2024 gestegen en bij discriminatie door geweld licht gestegen. Bij de netgenoemde wijzen van discriminatie zijn verschillen waar te nemen tussen de regionale en landelijke registraties: beide wijzen komen relatief vaker voor op het landelijk niveau dan op het regionaal niveau. Discriminatie door bedreiging vond op het landelijk niveau plaats bij 8% van alle registraties en bij 3% van de regionale registraties. Bij discriminatie door geweld ging het op het landelijk niveau om 5% en op het regionaal niveau om 2%.

Tabel 5: De geregistreerde meldingen naar wijze van discriminatie

WIJZE VAN DISCRIMINATIE	2025	2024
Bedreiging	61	84
Geweld	37	29
Omstreden behandeling	392	706
Vijandige bejegening	1.492	401
Overige/onbekend	2	4
Totaal*	1.984	1.127

* Ook hier geldt dat het totaal hoger ligt dan het aantal meldingen dat in 2025 is geregistreerd (namelijk 1.894) omdat een melding betrekking kan hebben op meerdere wijze van discriminatie.

Overige verschillen tussen de regionale en landelijke registraties over de wijze waarop discriminatie in 2025 heeft plaatsgevonden zijn:

- Binnen Haaglanden en Hollands Midden was bij 75% sprake van discriminatie door vijandige bejegening en bij 52% op het landelijk niveau;
- Bij 20% van de registraties in Haaglanden en Hollands Midden vond discriminatie plaats door omstreden behandeling. Op het landelijk niveau ging het om 47% van het totaal.

3.5 De opvang en afwikkeling van de geregistreerde meldingen

3.5.1 Inleiding

Het opvangen en behandelen van meldingen en klachten verloopt conform wettelijke eisen, het klachtenprotocol dat de leden van de landelijke vereniging van de ADV's (Discriminatie.nl) volgen en volgens aanvullende kwaliteitscriteria van Stichting iDb. De aanvullende kwaliteitscriteria van Stichting iDb zijn afgeleid van het dienstenmodel waarin het aanbod van de organisatie is genormeerd en geharmoniseerd. Per deeltraject is aangegeven waaraan de eerste opvang en het vervolg van de dienstverlening moeten voldoen. Op het landelijk niveau zijn afspraken gemaakt over de basiskwaliteitseisen waaraan de opvang en klachtbehandeling van de aangesloten ADV's moet voldoen.

Stichting iDb is initiatiefnemer van het pilotproject Sectorspecifiek kwaliteitsmodel. In het kader van dit landelijk project, waarbij vijf ADV's zijn betrokken, zijn dienstmodellen en kwaliteitsschema's ontwikkeld voor de wettelijke taken en het flankerend aanbod op het gebied van preventie. In dit stadium worden de beschreven en genormeerde primaire, sturende en ondersteunende processen getoetst op functionaliteit en bruikbaarheid. Na de pilotfase zal een traject worden uitgezet om het op te stellen kwaliteitshandboek sector breed te implementeren.

De cijferopstelling in tabel 6 geeft inzicht in de wijze waarop het aanbod in 2025 werd afgestemd op de vraag van de melders. Voor de goede orde wordt gewezen op het feit dat de eigen waarnemingen en signalen, die Stichting iDb in het kader van het HSV-project en andere voorliggende voorzieningen heeft geregistreerd, niet in de tabel zijn opgenomen. De eigen waarnemingen en signalen zullen wel aan de orde komen in de inhoudelijke jaarverslagen die aan de gemeenten zullen worden aangeboden en in het signaleringsrapport dat jaarlijks in oktober wordt uitgebracht.

3.5.2 De wijze van afwikkeling van de geregistreeerde meldingen

Tabel 6: De door de ADV geregistreeerde klachten en meldingen in 2025 naar de wijze van opvang en behandeling

	2025	2024
Advies en informatie	1.145	618
Alleen registratie	261	455
Beïnvloeding beleid	3	13
Bemiddeling	4	76
Bijstaan in procedures	0	3
Doorverwijzing	79	112
Eigen onderzoek/overig	1.118	8
Totaal*	2.610	1.285

* Ook hier is het aantal verrichtingen hoger dan het totaal van de binnengekomen meldingen omdat sommige meldingen meerdere verrichtingen vereisen.

In 2025 is veel aandacht besteed aan het verstrekken van informatie en het adviseren van melders. Bij bijna de helft van de verrichtingen in 2025, in dit geval 618, was het aanbod van de ADV gericht op advies en informatie. Dat was aanzienlijk meer dan de 618 verrichtingen in 2024. Een van de gevolgen van deze ontwikkeling is dat aanzienlijk minder meldingen zijn geregistreeerd waarbij het aanbod van de ADV gericht was op bemiddeling en beïnvloeding van beleid. In 2026 zal het nodige moeten worden gedaan om te voorkomen dat de eerder uitgesproken intentie om meer te investeren in bemiddeling en beïnvloeding wordt belemmerd door onvoorspelbare externe factoren die extra werkdruk veroorzaken.

Er zal in goed overleg met andere ADV's worden gezocht naar een werkwijze om het opnemen en het afwickelen van de collectieve meldingen beter te stroomlijnen en efficiënter af te wikkelen zonder dat dit ten kosten gaat van de belangen van de melders en van de betekenis die de betreffende meldingen kunnen hebben voor een proactief en gericht lokaal en landelijk beleid op het gebied van discriminatiebestrijding.

4 Door de politie geregistreeerde discriminatie

4.1 Inleiding

Elke burger die slachtoffer of getuige is van strafbare discriminatie kan daarvan melding maken bij de politie of aangifte doen. Ook ambtenaren die een publieke functie vervullen kunnen melding maken van gesignaleerde of ervaren discriminatie. Van politiefunctionarissen wordt verwacht dat zij uit eigen beweging proces-verbaal opmaken wanneer zij getuige of zelf slachtoffer zijn van discriminatie. Alle meldingen en aangiften die de politie ontvangt worden in principe geregistreerd in het bedrijfsprocessensysteem BVH. Dit systeem wordt op het landelijk niveau door de politie doorzocht naar incidenten en voorvallen met een mogelijk discriminatoir karakter. De incidenten en voorvallen worden vervolgens door materiedeskundigen gescreend en voorzien van aanvullende informatie over de discriminatiegrond, de wijze van discriminatie en of het slachtoffer van de geregistreeerde discriminatie een werknemer met een publieke functie betrof, bijvoorbeeld een politiefunctionaris. De gegevens worden op het landelijk niveau verwerkt in zaakoverzichten. Deze overzichten worden op eenheidsniveau ter beschikking gesteld aan de contactpersonen bij politiebureau's en aan de daarvoor aangewezen medewerkers van de ADV's die de betreffende informatie vertrouwelijk moeten behandelen. De zaakoverzichten worden doorgelicht en besproken tijdens het operationeel overleg tussen de politie en de ADV.

Het RDO (Regionaal Discriminatieoverleg) tussen de politie, het Openbaar Ministerie en de ADV's leent zich bij uitstek voor het uitwisselen en delen van informatie over belangwekkende ontwikkelingen en voor het bespreken en bewaken van de voortgang van zaken die binnen het overleg zijn ingebracht. Op het operationeel niveau wordt nauw samengewerkt tussen de politie en de ADV's. Hierdoor kan tijdig en gericht worden gehandeld bij zaken die een gebundelde aanpak vereisen, zoals discriminatie binnen de directe woonomgeving en andere commune delicten met een discriminatieaspect. Gegevens die in het kader van deze aanpak worden verzameld kunnen worden gebruikt om de informatiepositie van de politie en de ADV te verbeteren, vooral omdat discriminatie op maatschappelijke terreinen sinds enkele jaren niet meer is te halen uit het registratiesysteem van de politie.

4.2 De samenwerking binnen de strafrechtelijke keten

In de monitor van 2024 is al aandacht gevraagd voor positieve effecten van de intermediërende rol die de discriminatiecoördinator bij de politie-eenheid Den Haag vervult. Dankzij de inbreng van deze functionaris kan snel en gericht worden gehandeld bij meldingen en aangiften waarbij een gebundelde aanpak vanuit het perspectief van de melder/het slachtoffer of in het belang van de kwaliteit van de dienstverlening, gewenst is. De goede samenwerking op het operationeel niveau is in 2025 voorgezet.

Op basis van de informatie die met partners binnen de strafrechtelijke keten is uitgewisseld en gedeeld over belangwekkende ontwikkelingen en gewenste interventies, zijn in 2025 verschillende activiteiten uitgevoerd en initiatieven ontplooid, zoals:

- Het trainen van medewerkers Intake en Service: in 2025 zijn drie trainingen verzorgd waarbij kennis en vaardigheden aan de medewerkers zijn overgedragen waardoor zij beter in staat zijn om meldingen over discriminatie op te vangen en zorg te dragen voor een adequate opvolging;
- In de gemeente Pijnacker-Nootdorp zijn wijkagenten geïnformeerd over de werking van de ADV. Er is ook informatie uitgewisseld over de wijze waarop preventief kan worden opgetreden en, waar nodig, kan worden doorverwezen naar de ADV;
- Trainingen die in november zijn verzorgd voor politiemedewerkers in het district Delft/Rijswijk/Westland.

Deze activiteiten en de training, die voor afgestudeerde politiemedewerkers wordt verzorgd, hebben bijgedragen aan intensivering van de samenwerking met de basisteams. Zodoende wordt ingespeeld op de beleidskeuze die door de politie-eenheid is gemaakt om de kennis en deskundigheid op het gebied van discriminatiebestrijding te verankeren binnen de basisteams. Met het oog hierop wordt via een netwerk van contactpersonen bij de basisteams en discriminatiecoördinator op eenheidsniveau kennissessies georganiseerd en werkinstructies overgedragen zodat tijdig en effectief kan worden opgetreden bij discriminatie.

4.3 De aard en omvang van de incidenten en voorvallen

In 2025 registreerde de politie in totaal 1.460 voorvallen en incidenten met een discriminatoir karakter. Ten opzichte van 2024, toen 1.389 incidenten en voorvallen werden geregistreerd, was sprake van een toename van 5%. Dit percentage lag aanmerkelijk lager dan het percentage dat in 2025 van toepassing was op de landelijke cijfers. Op het landelijke niveau steeg het aantal geregistreerde incidenten en voorvallen met 12%, van 9.613 naar 10.748.

In de monitor van 2024 konden de landelijke cijfers worden vergeleken met de cijfers die betrekking hadden op het verzorgingsgebied van politie-eenheid Den Haag, in dit geval alle gemeenten binnen de regio's Haaglanden en Hollands Midden. Aangezien de gedetailleerde gegevens over de situatie op het landelijk niet beschikbaar waren tijdens het opstellen van deze monitor, kon de situatie binnen Haaglanden en Hollands Midden niet worden vergeleken met het landelijk beeld.

Uit de cijfers van de politie die betrekking hebben op Haaglanden en Hollands Midden blijkt dat discriminatie op grond van herkomst/huidskleur in 2025 de meest geregistreerde discriminatiegrond was. Tussen 2024 en 2025 steeg het aantal incidenten waarbij sprake was van discriminatie op grond van herkomst/huidskleur van 608 naar 675. Dat betekent dat bij 46% van de geregistreerde incidenten sprake was van discriminatie op grond van herkomst/huidskleur. Sommige incidenten kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor de persoon die met de uitlating of de uitlating in combinatie met geweld wordt geconfronteerd, zoals bij de onderstaande zaak die zich afspeelde binnen de woonomgeving:

CASUS	
	<p><i>Een vrouw ervaart al een jaar overlast van de buurman: hij bonkt tegen de muren, zet de muziek hard en scheldt hard in zijn woning. De vrouw sprak de buurman er eerder al een paar keer op aan, maar helaas zonder verbetering. Op een dag wordt het volgens de vrouw te gek qua overlast, het begint als in de ochtend: harde muziek en schreeuwen. Halverwege de middag belt ze uiteindelijk de politie en die constateren ook geluidsoverlast. Met de vrouw (melder) wordt afgesproken dat de agenten met de buurman praten en dat de wijkagent wordt ingelicht. De vrouw zou later zelf de woningbouw informeren over dit incident.</i></p> <p><i>Zodra de politie weer weg is, staat de vrouw even buiten en loopt de buurman dreigend op haar af en roept naar haar: “Kankerzwarte, rot op naar je bananenland. Kruip terug in het hol waar je vandaan komt!”</i></p> <p><i>Diezelfde dag nog plaatst de buurman op facebook een lelijk bericht over de straat waar hij woont en noemt hierin de melder met de woorden ‘dat zwart joekel wijf en zeikstraal, jullie zijn voorlopig nog niet van me af’. Slachtoffer is overstuur en komt naar bureau voor aangifte.</i></p>
	<p>Verloop van de zaak: slachtoffer doet aangifte van discriminatie. Er zijn meerdere getuigen die de woorden van de buurman gehoord hebben. De buurman kreeg tijdens een OM-Hoorgesprek een strafbeschikking.</p>

Discriminatie op grond van seksuele gerichtheid/identiteit was, evenals in 2024, de op een na meest voorkomende discriminatiegrond. Bij bijna een kwart van de registraties, 355 van de 1.460 ging het om discriminatie op de netgenoemde grond. Als de cijfers van de politie en de ADV met elkaar worden vergeleken dan blijkt dat er, voor wat betreft de geregistreerde discriminatie op grond van seksuele gerichtheid/identiteit, sprake is van grote verschillen, bijvoorbeeld:

- Bij de registratie van de politie kwam het aantal geregistreerde incidenten in 2025 overeen met 24%, 355 van het totaal van 1.460.
- In 2024 registreerde de ADV 89 incidenten waarbij sprake was van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid/identiteit, 5% van het totaal van 1.984 registraties.

Achter de geregistreeerde incidenten en voorvallen zitten vaak verhalen die zeer vernederend zijn en een grote impact kunnen hebben, zoals het incident dat hieronder kort is beschreven:

CASUS	
<p><i>Een man staat op een uitgaansavond te zoenen met een andere man tot er iemand van een korte afstand kankerhomo's roept. Vervolgens komen drie onbekende mannen op hen af die blijven schelden met het woord kankerhomo's. Een van de drie onbekende mannen slaat één van hen vol in het gezicht. De drie verdachten rennen vervolgens weg in verschillende richtingen. Het slachtoffer houdt een open lip en pijn aan het hoofd en kaak over aan de klap.</i></p>	
<p>Verloop van de zaak: de politie kwam na de melding direct ter plaatse en bekeek de camerabeelden uit de omgeving. Hier stond alleen de verdachte die de mishandeling pleegde vaag op de beelden. Kort na het incident is er een screenschot van de verdachte onder de agenten gedeeld om uit te kijken naar hem, maar die nacht is hij niet meer aangetroffen. Ook zijn er beelden geplaatst op de interne site van de politie met de vraag of iemand de persoon herkende, er zijn geen herkenningen geweest. De beelden van de verdachte zijn helaas ongeschikt om deze eventueel te laten zien via de media. De zaak is afgesloten en het slachtoffer heeft een terugkoppeling gehad.</p>	

Tabel 7: Door de politie geregistreeerde incidenten naar discriminatiegrond in Haaglanden en Hollands Midden in 2025 en 2024

DISCRIMINATIEGROND	2025	2024
Antisemitisme ⁸	207	225
Geslacht	6	17
Godsdienst	70	69
Handicap/chronische ziekte	17	9
Herkomst/huidskleur	675	608
Seksuele gerichtheid/identiteit	355	335
Onbekend/overig	130	126
Totaal	1.460	1.389

8 Antisemitische incidenten vallen juridisch gezien onder discriminatie op grond van herkomst en/of onder discriminatie op grond van godsdienst. Het aantal kan een vertekend beeld geven omdat de gebruikte term ook van toepassing kan zijn op een persoon die niet van Joodse afkomst is.

4.4 De wijze van discriminatie

In het registratiesysteem van de politie zijn tien wijzen van discriminatie onderscheiden, inclusief de categorie onbekend/overig. De categorie uitlating is al jaren de meest voorkomende wijze van discriminatie. Jaarlijks gaat het om gemiddeld 2 van de drie door de politie geregistreerde discriminatie-incidenten. In 2025 vonden 970 van de 1.460 incidenten plaats door uitlating. Bij een op de tien incidenten was sprake van geweld in combinatie met uitlating.

Geweld in combinatie met uitlating is de laatste jaren toegenomen. Bij 34% van de in 2025 geregistreerde incidenten was sprake van geweld in combinatie met uitlating. De onderstaande twee casussen illustreren een ontwikkeling die zorgwekkend is, vooral omdat het recht om veiligheid en bescherming wordt aangetast. Aan de andere kant wordt bevestigd dat het politieoptreden tegen discriminatie effectief kan zijn.

CASUS	
	<p><i>Een man rijdt in zijn auto met een vrouwelijke passagier op een voorrangsweg. Op dat moment verleent een andere auto van rechts géén voorrang en komt de voorrangsweg oprijden, claxonneert nog hard en raakt bijna de auto van de man. De man stopt zijn auto en stapt uit. Op dat moment stop ook de bestuurder van de andere auto. Eén van de inzittenden stapt uit en loopt op de man af. Deze persoon grijpt hem bij de keel en duwt hem weg. Vervolgens komen ook de andere inzittenden op de man af, waarna zij hem naar de grond duwen, slaan en schoppen. Op enig moment kan de man weggkomen, hij vlucht zijn auto in. Als de man wegrijdt, wordt een ruit van de auto door de groep vernield. In de zaak zijn drie getuigen gehoord en camerabeelden uitgekeken. Een van de getuigen verklaarde dat de man door een verdachte tijdens de mishandeling uitgemakt werd voor kanker-Marokkaan.</i></p>
	<p>Verloop van de zaak: het slachtoffer deed aangifte en meerdere (3) getuigen gaven een verklaring af bij de politie. Mede dankzij een getuige die foto's en videobeelden maakte van het incident konden er vier verdachten worden aangehouden. Er is een proces-verbaal tegen hen opgemaakt. Alle verdachten hebben een dagvaarding gekregen.</p>

CASUS	
<p><i>Een man loopt op straat en steekt een weg over. Op datzelfde moment komt een fatbike midden op de weg aanrijden en de man denkt dat er voldoende ruimte is om over te steken. Tot de bestuurder van de fatbike de gashandel opentrekt en de man bijna aanrijdt. De man roept naar de bestuurder dat hij uit moet kijken, waarop de bestuurder tegen de man een paar keer kankerhomo roept. Een klein stukje verder komt de fatbike tot stilstand en stapt de bestuurder en medepassagier af. Ook een andere fatbike met twee personen stopt vlakbij. De man wordt door deze vier onbekenden geslagen, geschopt in zijn gezicht en hij is genoodzaakt om zich verdedigen. Ondanks het feit dat omstanders tussenbeide springen, mishandelt de groep de man. Door de harde klappen die de man krijgt, raakt zijn gebit beschadigd. Van de situatie plaatste een van de verdachten een filmpje op Snapchat, dit filmpje is inmiddels verwijderd en is meegenomen in de bewijsvoering.</i></p>	
<p>Verloop van de zaak: het slachtoffer doet aangifte. Drie getuigen worden gehoord. Drie verdachten konden worden aangehouden. De zaak tegen een van de verdachten is geseponeerd. Een tweede verdachte heeft een strafbeschikking gekregen op een jeugd OM-hoorgesprek. De derde verdachte kreeg een dagvaarding.</p>	

Tabel 8: Door de politie geregistreeerde incidenten en voorvallen naar de wijze van discriminatie in 2025 en 2024

VORM VAN DISCRIMINATIE	2025	2024
Bedreiging	170	132
Bekladding	61	59
Bespugen	4	15
Geweld	7	7
Geweld, in combinatie met uitlating	143	155
Pesterij	16	26
Uitlating	970	894
Vernieling	49	59
Weigering	5	11
Overig/onbekend	35	31
Totaal	1.460	1.389

Bijlagen

Bijlage 1: De door de ADV's geregistreerde incidenten en voorvallen in 2025, 2024 en 2023 naar gemeente van de melder en naar het aantal incidenten en voorvallen per 1.000 inwoners

Gemeente	Inwoners, 2025	Aantal geregistreerde meldingen			Aantal geregistreerde meldingen en klachten per 1.000 inwoners (%)		
		2025	2024	2023	2025	2024	2023
Alphen aan den Rijn	115.773	124	91	25	1,07	0,79	0,21
Bodegraven-Reeuwijk	37.209	27	17	1	0,73	0,46	0,03
Delft	110.173	235	105	43	2,13	0,96	0,42
Gouda	76.514	126	110	35	1,65	1,45	0,48
Hillegom	22.786	19	25	5	0,83	1,11	0,22
Kaag en Braassem	29.316	37	17	13	1,26	0,58	0,45
Katwijk	67.089	40	47	14	0,60	0,70	0,21
Krimpenerwaard	57.798	32	18	9	0,55	0,31	0,16
Leiden	130.638	357	126	51	2,73	0,97	0,40
Leiderdorp	27.751	38	16	7	1,37	0,58	0,25
Leidschendam-Voorburg	78.318	123	67	25	1,57	0,86	0,32
Lisse	23.582	18	13	5	0,76	0,55	0,21
Midden-Delfland	19.423	19	5	6	0,98	0,26	0,31
Nieuwkoop	29.521	26	16	6	0,88	0,54	0,20

Gemeente	Inwoners, 2025	Aantal geregistreerde meldingen			Aantal geregistreerde meldingen en klachten per 1.000 inwoners (%)		
		2025	2024	2023	2025	2024	2023
Noordwijk	45.929	40	35	9	0,87	0,77	0,20
Oegstgeest	26.058	56	16	8	2,15	0,62	0,31
Pijnacker-Nootdorp	58.126	54	53	20	0,93	0,91	0,35
Rijswijk	60.717	105	54	34	1,73	0,91	0,59
Teylingen	38.411	28	23	2	0,73	0,60	0,05
Voorschoten	25.900	42	25	5	1,62	0,98	0,19
Waddinxveen	35.031	35	25	11	1,00	0,74	0,34
Wassenaar	27.525	30	24	3	1,09	0,89	0,11
Westland	116.916	56	49	11	0,48	0,42	0,10
Zoetermeer	129.862	168	112	52	1,29	0,87	0,41
Zoeterwoude	10.141	16	8	2	1,58	0,82	0,21
Zuidplas	48.726	43	29	5	0,88	0,61	0,11
Buitenland			1				
Totaal	1.449.233	1.894	1.127	407	1,31	0,78	0,28

Bijlage 2: De door de ADV's geregistreerde incidenten en voorvallen in 2025 naar discriminatiegrond per gemeente

Gemeente														
	Arbeidscontract	Arbeidsduur	Burgerlijke Staat	Geslacht	Godsdienst	Handicap/Chronische Ziekte	Leeftijd	Levensovertuiging	Nationaliteit	Niet -Wettelijke Gronden	Onbekend	Politieke Gezindheid	Ras	Seksuele Gerichtheid
Alphen aan den Rijn				7	82	10	1		1	2	1		25	3
Bodegraven-Reeuwijk				5	14	3			1				6	
Delft			1	15	137	3	5		1	11	4		59	11
Gouda				12	76	10	2			2			24	12
Hillegom				2	12	2	1						1	1
Kaag en Braassem				2	23	1			2	1			10	1
Katwijk				4	20	4	1				1		12	
Krimpenerwaard					19	1	1			2		1	9	
Leiden				36	220	7	2		2	12	3		43	48
Leiderdorp				2	28	1			1				6	1
Leidschendam-Voorburg				7	84	3			1	6			23	3
Lisse				2	12		1						3	1
Midden-Delfland				2	13		2						1	1

Gemeente														
	Arbeidscontract	Arbeidsduur	Burgerlijke Staat	Geslacht	Godsdienst	Handicap/Chronische Ziekte	Leeftijd	Levensovertuiging	Nationaliteit	Niet-Wettelijke Gronden	Onbekend	Politieke Gezindheid	Ras	Seksuele Gerichtheid
Nieuwkoop					19	1					2		5	1
Noordwijk				1	25	3	3		1	1			6	1
Oegstgeest				6	37	2				2			10	2
Pijnacker-Nootdorp		1	1	2	37	2	1		1	2			6	1
Rijswijk				7	64	2			1	7	3	1	19	3
Teylingen				1	20	1				1	1		4	
Voorschoten				1	26	2				1			15	1
Waddinxveen				3	25	2				1			6	
Wassenaar				1	22	1				1			5	
Westland				4	32	3	1	1		2			15	
Zoetermeer			1	8	103	10	1			7	1		48	1
Zoeterwoude				3	9	2				1			1	
Zuidplas				2	27	1				3	1		11	1

Bijlage 3: De door de ADV geregistreerde incidenten en voorvallen in 2025 per gemeente, naar maatschappelijk terrein

Gemeente	Terrein														Totaal	
	Arbeidsmarkt	Buurt/Wijk	Collectieve voorzieningen	Commerciële dienstverlening	Horeca/amusement	Huisvesting	Media/Reclame	Onbekend	Onderwijs	Openbare ruimte/publiek domein	Overig	Politie/OM/Vreemdelingenpolitie	Privésfeer	Publieke/politieke opinie		Sport/recreatie
Alphen aan den Rijn	13	3	5	5	3	3	1	1	5	6		1		76	2	124
Bodegraven-Reeuwijk			3			2	1	1						18	2	27
Delft	35	11	17	2	1	6	2	4	2	15	1	1		135	3	235
Gouda	15	1	10	5	2	1	1	1	2	9		2	1	75	1	126
Hillegom	2	1	2	1										13		19
Kaag en Braassem	4	2	1	4			1							22	3	37
Katwijk	8	3		3	3	1				1				20	1	40
Krimpenerwaard	3	1	1	1		2	2	1				1		19	1	32
Leiden	17	7	8	9	10	6	4	11	6	32		3	2	235	7	357
Leiderdorp	2	3		1		1	1		1	1				28		38

Gemeente	Terrein															Total
	Arbeidsmarkt	Buurt/Wijk	Collectieve voorzieningen	Commerciële dienstverlening	Horeca/amusement	Huisvesting	Media/Reclame	Onbekend	Onderwijs	Openbare ruimte/publiek domein	Overig	Politie/OM/Vreemdelingenpolitie	Privésfeer	Publieke/politieke opinie	Sport/recreatie	
Leidschendam-Voorburg	5	1	6	6	1	2	3	1	1	3		2	1	90	1	123
Lisse	1	1		1										15		18
Midden-Delfland	2					1								16		19
Nieuwkoop		3	1			2				1		1		16	2	26
Noordwijk	5		4	2	1	1			1			1		25		40
Oegstgeest	3	2	2				3		3	4				39		56
Pijnacker-Nootdorp	2		3	3		2			2	2				39	1	54
Rijswijk	3	9	5	6	3	1		1	1	1		1	1	72	1	105
Teylingen			1	1	3					1				21	1	28
Voorschoten	2	1	2	3	2					5		1	1	25		42
Waddinxveen	4	2	1	2	2		1		1					22		35
Wassenaar	2	1		2						1		1		23		30

Gemeente	Terrein														Totaal	
	Arbeidsmarkt	Buurt/Wijk	Collectieve voorzieningen	Commerciële dienstverlening	Horeca/amusement	Huisvesting	Media/Reclame	Onbekend	Onderwijs	Openbare ruimte/publiek domein	Overig	Politie/OM/Vreemdelingenpolitie	Privésfeer	Publieke/politieke opinie		Sport/recreatie
Westland	8	4	1	2	1	1				4			1	34		56
Zoetermeer	10	13	8	10	4	2	3	2	3	2		3	2	104	2	168
Zoeterwoude	2			3		1								10		16
Zuidplas	2	1	1	3		1	1		3	1		1	1	27	1	43
Buitenland																
ONBEKEND																
Totaal	150	70	82	75	36	36	24	23	31	89	1	19	10	1219	29	1894

Bijlage 4: De door de ADV geregistreeerde incidenten en voorvallen in 2025 per gemeente, naar de aard van de discriminatie

Gemeente	Bedreiging	Geweld	Omstreden behandeling	Overig	Vijandig bejegening	Onbekend
Alphen aan den Rijn	5	3	26		97	
Bodegraven-Reeuwijk	2		10		16	
Delft	8	6	53		183	
Gouda	3	2	28		96	
Hillegom	1		6		12	
Kaag en Braassem	1	1	9		29	
Katwijk	1	1	12		28	
Krimpenerwaard			9		25	
Leiden	14	14	55		288	
Leiderdorp		2	5	1	31	
Leidschendam-Voorburg	2		21	1	101	
Lisse			4		14	
Midden-Delfland			6		13	
Nieuwkoop	2		4		21	
Noordwijk			13		28	
Oegstgeest	3		11		45	
Pijnacker-Nootdorp	1		12		42	

Gemeente	Bedreiging	Geweld	Omstreden behandeling	Overig	Vijandig bejegening	Onbekend
Rijswijk	1	1	24		80	
Teylingen	3		4		24	
Voorschoten	1		6		37	
Waddinxveen	1		8		30	
Wassenaar	2		5		25	
Westland	2	3	9		47	1
Zoetermeer	6	3	35		136	
Zoeterwoude			6		10	
Zuidplas	2	1	11		34	
Buitenland			1			
ONBEKEND						

Bijlage 5: De door de ADV geregistreerde incidenten en voorvallen in 2025, naar discriminatiegrond en maatschappelijk terrein

Grond	Terrein														
	Arbeidsmarkt	Buurt/Wijk	Collectieve Voorzieningen	Commerciële Dienstverlening	Horeca Amusement	Huisvesting	Media/Reclame	Onbekend	Onderwijs	Openbare Ruimte/Publiek Domein	Overig	Politie/Om/Vd*	Privésfeer	Publieke/Politieke Opinie	Sport/Recreatie
Arbeidscontract	1														
Arbeidsduur			1												
Burgerlijke staat			2			1									
Geslacht	32	5	7	6	4	2	3	3	4	13		4	1	48	3
Godsdienst	12	4	6	6	1	1	1	3	2	7		1	1	1137	4
Handicap/chronische ziekte	16	4	16	10	10	8	1	2	3	2		2			3
Leeftijd	20								1			1			
Levensovertuiging			1												
Nationaliteit	3		5	2			1		1						
Niet-wettelijke gronden	6	3	11	20	3	6	1	3		2		2	1	1	6

Grond	Terrein														
	Arbeidsmarkt	Buurt/Wijk	Collectieve Voorzieningen	Commerciële Dienstverlening	Horeca Amusement	Huisvesting	Media/Reclame	Onbekend	Onderwijs	Openbare Ruimte/Publiek Domein	Overig	Politie/Om/Vd*	Privésteer	Publieke/Politieke Opinie	Sport/Recreatie
Onbekend	7	2	1		1	1		1	1	1					2
Politieke gezindheid														2	
Herkomst/huidskleur	66	52	36	29	15	19	16	8	19	38	1	13	6	43	12
Seksuele gerichtheid	6	9	4	7	4		2	7	4	38			2	4	2

Bijlage 6: De wijze waarop de ADV de geregistreerde incidenten en voorvallen in 2025 hebben behandeld, per gemeente

Gemeente	2025 Gekozen klachtbehandeling							Overig
	Advies en informatie	Alleen registratie	Beïnvloeding beleid	Bemiddeling	Bijstaan in procedures	Doorverwijzing	Eigen onderzoek ADV	
Alphen aan den Rijn	82	14				9		72
Bodegraven-Reeuwijk	12	8				1		11
Delft	146	37				10		131
Gouda	77	16	1			8		69
Hillegom	7	3						12
Kaag en Braassem	25	5				1		22
Katwijk	25	9				3		18
Krimpenerwaard	14	6				2		18
Leiden	184	72		1		10		214
Leiderdorp	30							28
Leidschendam-Voorburg	84	8		1		6		82
Lisse	13	2						12
Midden-Delfland	10	3						13

Gemeente	2025 Gekozen klachtbehandeling							
	Advies en informatie	Alleen registratie	Beïnvloeding beleid	Bemiddeling	Bijstaan in procedures	Doorverwijzing	Eigen onderzoek ADV	Overig
Nieuwkoop	19	2				4		15
Noordwijk	26	2				2		25
Oegstgeest	29	7				1		35
Pijnacker-Nootdorp	34	2				3		36
Rijswijk	65	16	1			5		63
Teylingen	20	2		1		1		18
Voorschoten	26	5				2		21
Waddinxveen	25	2		1				22
Wassenaar	16	2						22
Westland	31	12	1			2		30
Zoetermeer	103	21				7		94
Zoeterwoude	11	2						9
Zuidplas	31	3				2		26
buitenland								
ONBEKEND								

Bijlage 7: De door de politie geregistreeerde incidenten en voorvallen in 2025, 2024 en 2023, naar gemeente en naar het aantal incidenten en voorvallen per 1.000 inwoners

Gemeente	Inwoners, 2025	Aantal geregistreeerde meldingen			Aantal geregistreeerde meldingen per 1.000 inwoners		
		2025	2024	2023	2025	2024	2023
Alphen aan den Rijn	115.773	61	57	53	0,53	0,50	0,46
Bodegraven-Reeuwijk	37.209	9	5	6	0,24	0,14	0,17
Delft	110.173	117	84	73	1,06	0,77	0,69
Den Haag	568.945	610	593	498	1,07	1,07	0,88
Gouda	76.514	71	94	75	0,92	1,24	1,00
Hillegom	22.786	8	8	10	0,35	0,36	0,45
Kaag en Braassem	29.316	13	14	11	0,44	0,48	0,38
Katwijk	67.089	39	36	15	0,58	0,54	0,23
Krimpenerwaard	57.798	31	25	23	0,54	0,43	0,40
Leiden	130.638	129	125	82	0,99	0,96	0,65
Leiderdorp	27.751	16	6	7	0,58	0,22	0,25
Leidschendam-Voorburg	78.318	55	38	31	0,70	0,49	0,40
Lisse	23.582	9	9	7	0,38	0,38	0,30
Midden-Delfland	19.423	4	6	3	0,21	0,31	0,15
Nieuwkoop	29.521	10	7	9	0,34	0,24	0,31

Gemeente	Inwoners, 2025	Aantal geregistreeerde meldingen			Aantal geregistreeerde meldingen per 1.000 inwoners		
		2025	2024	2023	2025	2024	2023
Noordwijk	45.929	15	21	10	0,33	0,46	0,22
Oegstgeest	26.058	8	5	4	0,31	0,19	0,16
Pijnacker-Nootdorp	58.126	18	27	18	0,31	0,47	0,31
Rijswijk	60.717	40	47	39	0,66	0,79	0,67
Teylingen	38.411	7	8	12	0,18	0,21	0,31
Voorschoten	25.900	16	4	5	0,62	0,16	0,19
Waddinxveen	35.031	17	20	19	0,49	0,59	0,58
Wassenaar	27.525	23	9	10	0,84	0,33	0,37
Westland	116.916	52	45	40	0,44	0,39	0,35
Zoetermeer	129.862	63	75	71	0,49	0,58	0,56
Zoeterwoude	10.141	3	0	1	0,30	0,00	0,11
Zuidplas	48.726	16	21	8	0,33	0,44	0,17
Totaal	2.018.178	1.460	1.389	1.140	0,72	0,69	0,57

Bijlage 8: De door de politie geregistreeerde incidenten en voorvallen in 2025 per gemeente, naar discriminatiegrond

Gemeente	Antisemitisme	Geslacht	Godsdienst	Handicap	Herkomst/huidskleur	Seksuele gerichtheid	Onbekend/overig	Totaal
Alphen aan den Rijn	6	0	2	1	33	13	6	61
Bodegraven-Reeuwijk	1	0	0	0	5	2	1	9
Delft	20	2	2	1	53	29	10	117
Den Haag	101	2	36	6	270	148	47	610
Gouda	12	0	1	4	27	20	7	71
Hillegom	0	0	0	0	4	3	1	8
Kaag En Braassem	2	0	1	0	6	1	3	13
Katwijk	6	0	3	0	14	12	4	39
Krimpenerwaard	5	0	1	0	10	5	10	31
Leiden	21	0	4	1	63	37	3	129
Leiderdorp	2	1	0	0	8	0	5	16
Leidschendam-Voorburg	5	0	5	0	25	14	6	55
Lisse	1	0	0	1	3	3	1	9
Midden-Delfland	0	0	0	0	3	1	0	4

Gemeente	Antisemitisme	Geslacht	Godsdienst	Handicap	Herkomst/huidskleur	Seksuele gerichtheid	Onbekend/overig	Totaal
Nieuwkoop	2	0	1	0	5	2	0	10
Noordwijk	1	0	0	1	5	6	2	15
Oegstgeest	0	0	0	0	5	3	0	8
Pijnacker-Nootdorp	0	0	0	0	8	6	4	18
Rijswijk	3	0	2	1	17	15	2	40
Teylingen	0	0	0	0	3	1	3	7
Voorschoten	2	0	1	3	8	2	3	16
Waddinxveen	2	1	1	0	9	4	0	17
Wassenaar	0	0	3	1	12	3	4	23
Westland	8	0	3	0	32	4	5	52
Zoetermeer	6	0	4	0	34	17	2	63
Zoeterwoude	0	0	0	0	1	1	1	3
Zuidplas	1	0	0	0	12	3	0	16

Bijlage 9: De door de politie geregistreeerde incidenten en voorvallen in 2025 per gemeente, naar de aard van de discriminatie

Gemeente	Bedreiging	Bekladding	Bespugen	Geweld	Geweld icm uitlating	Pesterij	Uitlating	Vernieling	Weigering	Onbekend/overig	Totaal
Alphen aan den Rijn	7	3			5	1	42	1		2	61
Bodegraven-Reeuwijk	1					1	6	1			9
Delft	8	7			13		83	3	1	2	117
Den Haag	80	17	2	5	55	6	415	18	2	10	610
Gouda	7	2		1	4	2	48	1	1	5	71
Hillegom	2	1					4			1	8
Kaag En Braassem	1	2			2		6			2	13
Katwijk	4	2	1		3		28	1			39
Krimpenerwaard	3	5			2		14	6		1	31
Leiden	17			1	22		86	1		2	129
Leiderdorp	3	4				1	6	1		1	16
Leidschendam-Voorburg	8	4			5		35	2		1	55
Lisse	1	1			2		4	1			9
Midden-Delfland					1		3				4
Nieuwkoop					3		6			1	10

Gemeente	Bedreiging	Bekladding	Bespugen	Geweld	Geweld icm uitlating	Pesterij	Uitlating	Vernieling	Weigering	Onbekend/overig	Totaal
Noordwijk	2					1	10	1		1	15
Oegstgeest					2		6				8
Pijnacker-Nootdorp	3	3			1		10			1	18
Rijswijk	6				3	2	25	3		1	40
Teylingen	1	1			1		2	2			7
Voorschoten	1	3			1		11				16
Waddinxveen	1	1			2	1	12				17
Wassenaar	2	1			1		15	1	1	2	23
Westland	3	2	1		6		34	5		1	52
Zoetermeer	8	2			6	1	45			1	63
Zoeterwoude							2	1			3
Zuidplas	1				3		12				16

Bijlage 11: Toelichting op gebruikte bronnen en gegevens in dit rapport

Deze bijlage bevat een toelichting op de bronnen waaruit voor dit rapport is geput. Daarbij wordt ingegaan op de aard van de informatie en de interpretatie van deze gegevens.¹

1 Klacht- en incidentregistraties

In Nederland zijn er diverse officiële instanties die de taak hebben om meldingen, klachten, incidenten of zaken van discriminatie te registreren, zoals de politie, het Openbaar Ministerie (OM), het College voor de Rechten van de Mens, antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) en Meldpunt Online Discriminatie. Daarnaast zijn er belangenorganisaties die discriminatieklachten registreren (bijv. COC, Transgender Netwerk Nederland, CIDI) en meer generieke klachtinstanties zoals de Nationale Ombudsman of de klachtcommissie van een instelling.

In dit rapport zijn klacht- en incidentregistraties, voor zover regionaal beschikbaar, kwantitatief opgenomen. Daarnaast zijn enkele casusbeschrijvingen toegevoegd.

Vergelijkbaarheid van klacht- en incidentregistraties

De gegevens van instanties die klacht- en incidentregistraties over discriminatie bijhouden zijn niet gelijksoortig en kunnen daarom niet bij elkaar worden opgeteld. Instanties hebben verschillende uitgangspunten, taken en procedures en hun registraties zijn hierop ingericht. Dit betekent dat zij andere typen situaties registreren en andere categorieën hanteren in hun registratiesystemen. Daarnaast zijn er verschillen tussen de gebruikte definities van bepaalde termen en tussen registratieprotocollen. De informatie uit de verschillende hier gebruikte bronnen dient daarom als complementair te worden gezien.

1 Voor een uitgebreidere toelichting op discriminatiegegevens zie: Dinsbach, W. en Van Bon, S. (2012) *Gegevens en informatie over discriminatie: Onderzoeksmethodes en beschikbare bronnen in Nederland*, Rotterdam: Art.1, kenniscentrum discriminatie Nederland.

1.1 Meldingen en klachten bij een antidiscriminatievoorziening (ADV)

Mensen die discriminatie hebben ervaren of hebben waargenomen kunnen hiervan melding maken of een klacht indienen bij een ADV. Sinds de introductie van de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen (Wga) in 2009 dient elke gemeente zijn burgers toegang te bieden tot een ADV en de ontvangen meldingen jaarlijks te rapporteren aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Meldingen en klachten bij ADV's betreffen allerlei discriminatiegronden. Daarbij kan het zowel om gronden gaan die wettelijk zijn vastgelegd in het strafrecht of de gelijkebehandelingswetgeving (bijvoorbeeld ras of seksuele gerichtheid), als om gronden die niet in de wet zijn opgenomen (zoals uiterlijk). Meldingen kunnen betrekking hebben op een incident of situatie die tegen een persoon is gericht (de melder of iemand anders). Maar ook op een gebeurtenis die niet tegen specifieke personen is gericht, zoals een artikel in de media of een regeling die voor een bepaalde groep nadelig uitpakt. Bij de registratie van meldingen en klachten bij ADV's staat het perspectief van de melder centraal. Van de geregistreerde meldingen en klachten bij een ADV is niet per definitie juridisch of objectief aangetoond dat er sprake was van discriminatie.

Alle klachten en meldingen worden geregistreerd, tenzij onvoldoende gegevens beschikbaar zijn of de melding geen betrekking heeft op (ervaren) discriminatie. Klachten en meldingen bij de ADV's Stichting iDb en Den Haag Meldt zijn in dit rapport opgeteld en onder de verzamelnaam 'meldingen' gebruikt in tabellen en grafieken.

Stichting iDb screent ook personeelsadvertenties op mogelijke discriminatie op grond van leeftijd of geslacht. Indien een dergelijke advertentie discriminerende eisen bevat, wordt dit geregistreerd en, waar mogelijk, vervolgstappen ondernomen zoals het benaderen van ondernemingen die de betreffende advertenties hebben geplaatst en verstrekken van informatie zodat men in het vervolg conform de gelijke behandelingswetgeving kan handelen. Over deze registraties wordt niet in dit rapport gerapporteerd.

1.2 Incidenten geregistreerd door de politie

Discriminatie kan strafbaar zijn. In het strafrecht komt discriminatie op twee manieren voor: enerzijds zijn er de specifieke discriminatieartikelen, waarin discriminatoire uitlatingen (137c t/m e Sr) en discriminerende uitsluiting strafbaar zijn gesteld (137g en 429quater Sr). Anderzijds kan er bij commune ('gewone') delicten (zoals mishandeling, brandstichting of bedreiging) sprake zijn van een discriminatoir aspect. Een mishandeling of brandstichting kan bijvoorbeeld gepleegd zijn met een discriminatoir motief.

Slachtoffers, getuigen of mensen die weet hebben van een incident waarbij discriminatie in het spel was, kunnen hiervan melding of aangifte doen bij de politie. Ook kunnen politiefunctionarissen uit eigen beweging proces-verbaal opmaken, wanneer zij getuige of zelf slachtoffer van discriminatie zijn.

Alle meldingen en aangiften die de politie ontvangt en die mogelijk discriminatie betreffen zoals vastgelegd in het strafrecht, worden in principe geregistreerd. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie verplicht de politie bovendien om alert te zijn op eventuele discriminatoire aspecten bij commune delicten en ook deze te registreren.² Politieagenten registreren meldingen en aangiften in het bedrijfsprocessensysteem BVH.

Sinds 2014 doorzoekt de Nationale politie de BVH landelijk naar incidenten met een (mogelijk) discriminatoir karakter, zodat hierover gerapporteerd kan worden. Dit wordt gedaan met behulp van een zoekprogramma dat, aan de hand een query (zoekopdracht), mogelijk relevante aangiften en meldingen uit de BVH haalt. Materiedeskundigen van de Nationale politie screenen het resultaat van deze query, om het kaf van het koren te scheiden. Niet elke zaak die met de query wordt gevonden heeft namelijk daadwerkelijk met discriminatie te maken. De discriminatiezaken worden door de materiedeskundigen van aanvullende informatie voorzien over de discriminatiegrond, de wijze van discriminatie en of het doelwit een werknemer met een publieke functie betrof. In 2016 zijn ten opzichte van 2015 enkele verbeteringen doorgevoerd, zo was er over de incidenten van 2015 nog geen locatie bekend. In 2019 is de locatie van incidenten niet meer geregistreerd, evenals of het incident betrekking had op werknemers met een publieke taak.

1.3 Verzoeken om een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens

Mensen die discriminatie hebben ervaren op school of bijvoorbeeld op hun werk, kunnen het College voor de Rechten van de Mens (voorheen de Commissie Gelijke Behandeling) verzoeken om een oordeel uit te spreken over de kwestie. Het College is bevoegd om situaties te toetsen aan de gelijkebehandelingswetgeving. Dit betekent dat de situatie waarover een oordeel wordt gevraagd betrekking moet hebben op de discriminatieterreinen en -gronden die in deze wetgeving zijn opgenomen. Als het College de klacht mag behandelen wordt een onderzoek gestart, waarna een zitting volgt en het College uitspraak doet en bepaalt of er al dan niet sprake is van discriminatie (zie ook paragraaf 2 van deze bijlage). Soms komt het niet tot een zitting, bijvoorbeeld omdat er bemiddeling plaatsvindt of omdat een verzoeker het verzoek intrekt. Alle verzoeken die het College ontvangt worden geregistreerd. Het College rapporteert hierover in het jaarverslag.

Overzichten van de instroom van verzoeken om een oordeel, die zijn ingediend door bewoners van gemeenten in de regio's Haaglanden en Hollands Midden, en de daarbij door het College uitgesproken oordelen zijn door het College ter beschikking gesteld voor dit rapport.

Stichting iDb is verantwoordelijk voor de interpretatie van en teksten over de regionale data die door het College zijn aangeleverd.

² Openbaar Ministerie (2007, 2011) Aanwijzing Discriminatie, zie: www.om.nl/algemene__onderdelen/uitgebreid__zoeken/@155214/aanwijzing/

2 Juridisch getoetste situaties

Een klein deel van alle discriminatie-ervaringen die ergens zijn gemeld wordt juridisch getoetst. Dat wil zeggen dat door een bevoegde instantie wordt vastgesteld of discriminatie in juridische zin heeft plaatsgevonden. In Nederland is het College voor de Rechten van de Mens (voorheen de Commissie Gelijke Behandeling) bevoegd om te toetsen of er sprake is van wettelijk verboden onderscheid op basis van de gelijkebehandelingswetgeving. In zijn jaarverslag rapporteert het College over de oordelen die in het voorliggende jaar zijn uitgesproken. Ten behoeve van dit rapport heeft het College een overzicht beschikbaar gesteld van uitgesproken oordelen ten aanzien van verzoeken die waren ingediend door personen uit de regio's Haaglanden en Hollands Midden.

Ook rechters kunnen zaken toetsen aan de gelijkebehandelingswetgeving of het strafrecht en beoordelen of discriminatie in juridische zin heeft plaatsgevonden. Gegevens hierover zijn vooralsnog echter niet regionaal beschikbaar.